

Stališče Fiskalnega sveta: Ocene dolgoročnih javnofinančnih posledic sprememb pokojninske zakonodaje nakazujejo dodatno povečanje izdatkov za staranje, ki jih mora Vlada predstaviti javno in transparentno ter zahtevajo sprejem celovitih ukrepov za zagotovitev dolgoročno vzdržnih javnih financ.

Fiskalni svet je konec julija 2019 objavil stališče glede sprememb pokojninske zakonodaje¹, v katerem je pozval Vlado, da transparentno prikaže izračune dolgoročnih javnofinančnih učinkov posameznih določb predlaganega Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

Izračuni, ki jih je Fiskalnemu svetu posredovalo Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, so podobni ocenam Fiskalnega sveta, in kažejo, da so učinki predlagane zakonodaje na dolgoročno povečanje izdatkov javnih financ veliki. Glede na projekcije Poročila o staranju 2018² naj bi se stroški staranja v Sloveniji do leta 2040 povečali za skoraj 5 odstotnih točk BDP. Ob sprejetju predlagane zakonodaje pa naj bi se dodatno povečali še za okoli 1 odstotno točko BDP in se v naslednjih letih še večali. Ob odsotnosti odziva ekonomske politike naj bi ukrepi iz predlaganega zakona povečali primanjkljaj sektorja država takoj po sprejetju zakonodaje, vsako leto od okoli leta 2040 pa že za več kot 1 odstotno točko BDP. Za toliko bi se v nadaljevanju v vsakem letu dodatno povečal tudi dolg sektorja država. Zaradi poslabšanja dolgoročne vzdržnosti bi se že v nekaj letih po sprejemu predlagane zakonodaje povišal srednjeročni fiskalni cilj, kar bi lahko vplivalo tudi na zmanjšanje razpoložljivih javnofinančnih sredstev za druge namene.

Fiskalni svet meni, da bi morala Vlada učinke javnofinančnih posledic predlagane zakonodaje predstaviti javno in transparentno za obdobje, ki je daljše od običajnega horizonta predstavljanja javnofinančnih posledic zakonodaje. Pri predlaganih spremembah gre namreč za ukrepe, pri katerih so finančni učinki v kratkoročnem obdobju tudi zaradi njihovega postopnega uvajanja razmeroma majhni, s časom pa se kumulirajo in v daljšem obdobju postanejo občutni.

Uvajanje ukrepov, ki sicer izboljšujejo gmotni položaj novih upokojencev in izenačujejo pokojninske pogoje za oba spola, bi morale nujno spremljati širše zasnovane politike, ki bi omogočile zagotovitev dolgoročno vzdržnih javnih financ. Povečanje izdatkov, ki so posledica tovrstnih ukrepov, namreč zahteva ukrepe za blažitev njihovih finančnih posledic. Ti bi se zato morali nanašati ne le na reformo parametrov sistemov socialne varnosti, temveč na širok nabor področij, ki bi celovito naslovili izzive dolgožive družbe.

¹ Predlog zakona je bil objavljen na <https://www.gov.si/novice/2019-07-16-spremembe-pokojninske-in-zakonodaje-s-podrocja-trga-dela-v-javni-razpravi/>

² Razpoložljivo na https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/economy-finance/ip079_en.pdf